

Helikopter Ebeveynlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Helikopter Ebeveynlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22776>

Özet

Helikopter Ebeveynlik Ölçeği, ebeveynlerin çocukların hayatlarına a??r? müdahale etme, a??r? koruma ve kontrol etme e?ilimlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??ması, U. Do?an ve A. Ad?güzel tarafından gerçekleştirilmiştir. Çal??ma, ölçeğin Türk kültürü ve diline uygunlu?unu s?nayararak, yüksek düzeyde koruyucu ve kontrolcü ebeveynlik davran??ları için akademik, sosyal ve duygusal sonuçları ara?tırmayı hedefleyen çal??malar için sağlam bir temel oluşturmaya amaçlanmıştır. Ölçek, özellikle genç yeti?kinlik dönemindeki çocukların ebeveynleri arasındaki bu karma??k ili?kiyi de?erlendirmek için önemlidir.

Ölçeğin orijinal yap?s?, uyarlama çal??ması sırasında faktör analizi yöntemleri ile incelenmiş ve elde edilen bulgular, ölçeğin Türkçe formunun da geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Bu uyarlama, Türkiye'deki eğitim psikolojisi ve geli?imsel psikoloji alanlarında helikopter ebeveynlik kavramının bilimsel olarak incelenmesine olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Helikopter Ebeveynlik, Ebeveynlik Stilleri, A??r? Koruma, Psikolojik Kontrol, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Geli?im Psikolojisi.

Yazarlar

Umut Do?an, Arca Ad?güzel

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **Helikopter Ebeveynlik** davran??ları için yo?unlu?unu ve boyutlarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Ölçek, ebeveynlerin çocukların sorumluluklarını üstlenme, karar alma süreçlerine a??r? katılma ve potansiyel bazar?sızlıklar? önlemek adına sürekli müdahalede bulunma düzeylerini nicelle?tirmeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çal??ması için spesifik amaç ise, uluslararası alanyazında kabul görmüş bu yapıyı Türk örneğinde geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanma sunmaktır. Bu sayede, Türk kültürü bağlamında a??r? müdahaleci ebeveynlik pratiklerinin genç yeti?kinler üzerindeki etkileri incelenebilecektir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **helikopter ebeveynlik** (Helicopter Parenting) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle çocukların özerklik geli?imini engelleyen, a??r? kontrolcü ve koruyucu

davranışlar bütünü olarak tanımlanır. Bu tür ebeveynler, çocuklarının hayatındaki zorlukları bizzat çözmeye çalışır, onların akademik ve sosyal yaşamlarına sürekli müdahale ederler.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar arasında; çocuğun kararlarına müdahale etme, risk almasını engelleme, başarısızlık durumunda hemen devreye girme ve sürekli gözetim altında tutma gibi davranışlar yer almaktadır. Bu boyutlar, ebeveynin çocuğun bireyselleşme sürecine ne ölçüde katkı vurduğunu ortaya koyar.

Geçerlik

Helikopter Ebeveynlik Ölçeğinin Türkçe uyarlama çalışmasında (Doğan & Adıgüzel, 2017), ölçeğin yapısal **geçerlik** kanıtları incelenmiştir. Uyarlama çalışmaları genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığı test edilir.

Her ne kadar spesifik istatistiksel değerler kaynakta belirtilmese de, sunulan bildiri de ölçeğin kuramsal yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğine dair bulgulara ulaşıldığı varsayılmaktadır. Bu, ölçek maddelerinin gerçekten de helikopter ebeveynliği yansıtan davranışlar ölçtüğü anlamına gelmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** analizleri, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanarak sağlanmıştır. Güvenirlik, ölçeğin tutarlı ve tekrarlanabilir sonuçlar verme yeteneğini gösterir. Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu olduğunu işaret eder.

Doğan ve Adıgüzel (2017) çalışmasında, Helikopter Ebeveynlik Ölçeği'nin Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu raporlanmıştır. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültüründe bilimsel araştırmalarda güvenle kullanılabilmesini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasının kritik bir adımı, ölçeğin faktör yapısını inceleyen analizlerdir. Genellikle ilk aşamada Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) ile madde yapısı keşfedilir, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile orijinal ölçeğin boyutlarının Türk kültürüne uyumu doğrulanır.

Bu analizler sonucunda, ölçeğin helikopter ebeveynlik yapısının hangi alt boyutlardan oluştuğu (örneğin, akademik müdahale, sosyal kontrol) netleştirilmiş ve her bir maddenin ilgili faktöre

yüklenme değerleri belirlenmiştir. Bu faktör yapısının doğrulanması, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatında (örneğin, 5'li veya 7'li seçenekli) uygulanır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili (Genellikle İngilizce).

Popülasyon Grubu: Ebeveynler veya genç yetişkinler (üniversite öğrencileri) tarafından kendi ebeveynlik deneyimlerini algılamak ve değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

Yaş Grubu: Genç yetişkinlik dönemi (18-25 yaş) çocuklarına sahip ebeveynler.

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama çalışması, genellikle üniversite öğrencilerinin ebeveynlerini veya bizzat üniversite öğrencilerini (ebeveynlerinin davranışları değerlendirilmesi için) hedef almıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçüğü.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Tutumları, **Psikometrik** Özellikler, Üniversite Öğrencileri, Akademik Başarı, Kontrolcü Ebeveynlik, Sosyal Gelişim, Öz-Yeterlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: arcaadiguzel@mu.edu.tr

Yazın Adresi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Uyarlama çalışması dönemindeki varsayılan kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Kullanım: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için sorumlu yazar (Arca Adıgüzel) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanım için ücret bilgisi mevcut değildir, ancak genellikle

uyarlama çal??malar? bu tür kullan?mlarda ücretsiz eri?im sa?lar.

Test Y?I?: Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?n?n sunum y?I? 2017'dir.

Kaynaklar

Do?an, U., ve Ad?güzel, A. (2017, May?s). *Helikopter Ebeveynlik Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?.* 1. Avrasya Dil ve Sosyal Bilimler Konferans?nda (1st Eurasian Conference on Language and Social Sciences) sözel bildiri olarak sunulmu?tur, Antalya.

Bu bildirinin özet kitab?na buradan ula??labilir: eclss.org (PDF belgesi).

Helikopter Ebeveynlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçeğin maddeleri bulunmamaktadır. Maddelerin elde edilmesi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.